

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton, két-két íven. — Hírlője közül minden hirdetésmény egy apró betűjű szeletsorától három ezüst krért.

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Sebestyén-utca 288 sz. alatt, földszint) félévre postán 6, különben 5 e. forinttal, az országban minden szonkivül csak a cs. kir. főpostahivatalnál Bécsben.

Szombat.

— 13. —

Február 12.

TARTALOM:

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Halálozás. — Gr. Dessewffy Aurél végrendelete. Nekrológ. — Fővárosi mozgalmak — Igazítás. — Kassai levél (választervezet Csanád vármegye híres levelére a földesuraságok hűsvághatási jogának tárgyában.) Czáfolat: Szekesfejérvárról. Zala-egerszegi tudósítás egy horasztó mérgekverési tényről. Keeske-métről (a tanítók sajnós helyzete.) — Az aradi kórház 's betegpótló intézet. — Szathmármegyéből (Uray B. nyilatkozatának vége.) — Változások a cs. kir. hadseregénél.

Franciaország. Követkamrai vitázatok a hajóvizsgálati jog tárgyában. Guizot és Thiers ellenmondó vitázatai. A jelen miniszterium állandósul. — Az újabb felföldözések a quénissetféle pörben csekély fontosságúak. — A választeliratot a követkamra nagy szótöbbséggel fogadja el.

Nagybritannia. A keresztelési nagy ünnepély. — Niger-expedíció kudarc. — Az irlandi repeal-egyesület Északamerikából penzaegélyt húz. — Gabonatorvény-elleni gyűlések.

Spanyolország. Felírás fölötti vitakozás a cortes-üléshen. A barcelonai junta feloszlatása.

Helvézia. Közcsend, melyet új vihar fenyeget. Norvégia. Előkészületek a közlő stortingra. — Időjárás. — Ole-Bull.

Vegyes közlések.

Ór. Könyvismertetés. — („Bankügy“ Trefort Ágostontól.)

Hírlő. Hivatalos jelentések. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás.

Magyarország és Erdély.

Ó. cs. s. apost. kir. Főlsége mult évi nov. 27-ől költ legfensőbb határozata következtében Mukács Simon sz. kir. Szabadka városa biráját a magyarországi k. váltó-feltörvényszék ülnökévé méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. (B. U.)

A jammersdorfi kir. harminczadosi hivatal üres-ségbe jött. (Kam. tud.)

Pest, február 12d. 1842.

VÉGRENDELET.

Budán, Jan. 1jén, 1836. — Tekintelbe vévén halandó sorsunkat, és hogy a halál egyforma szigorúsággal bánik vénekkel, ifjakkal, szükségesnek találtam végrendeletemet megtenni, 's ezt ime e sorokkal teljesítem. Szándékom azt minden esztendő első napján újra csinálni.

Kora végemet csupán azért sajnálom, mert megfoszt a lehetőségtől, hogy hazám, szülőim, és jóakaróim várakozásának megfelelhessenek. Ezen túl könnyű szerrel válok meg az élettől, mely talán ön hibám által, kevés és gyér öröm mellett, sürű és mély keserűségeket nyújtott. Barátim jóakaróját köszönöm, ellenségimnek megbocsátok, bocsánatot kérek azoktól, kiket megbántottam. Emlékezetemet szülőim 's barátim kegyességébe ajánlom; ne legyenek igazságtalanok hamvaim iránt Szívem melegen buzgott éretők, az emberiségért 's a hazáért.

Akaratomat csekély hagyományom iránt az /f. idezárt Jegyzők foglalja magában. Végrehajtójául szeretett Emil öcsémet nevezem ki.

Dessewffy Aurél.

Nekrológ.

A fájdalom első pillanatában, mikor a test éltető ereje a szív köré tolvulva kínosan hasgatja a meglepett kebelét, hiába sovárg a nyelv szavak után, hogy érzésit azokba önthesse; magok ezen

érzések saját súlyok által, vészrejtő, kavargó felelegekhez hasonlítanak, melyeknek sötét-tarka vegyülete nem enged rést egy csillanásnak, mely megvilágítsa az eltompult érzékeket, az elfátyolozott ész: clannyra, hogy ha szavakat lenne is a nyelv a kebelbeni zajlások kifejezésére: összefüggés, értelem nélküli hangok egyvelege lenne szózata; a benső viharának hatalmas kitérése, — de nem a kebel szaggató érzések tiszta kifejezése.

Igy valánk mi akkor, midőn a nagy férfiú halála értésünkre jutott. E gyászshir: „Gróf Dessewffy Aurél nincs többé!” villámsapás volt különösen ránk, kik magas szelleme által nyertünk életerőt; 's ha egy igen tisztelt elvbarátunk sejtítve állapotunkat, nem szíveskedik a dicsőültnek néhány lelkes, velős szóval parentálni, mult lapunkban tán nem valánk képesek egyebet tenni, mint bús ehoja lenni a velt gyászshirnek, elfogult kebelrel viszhangozván t. olvasóinknak e szavakat: „Gróf Dessewffy Aurél nincs többé!” — Kiket férfiaság mellett érző szívvel álda meg a kegyes ég, nem fognak gyengeségről vádolni bennünket; nem fogják mondani: feledtük, hogy férfiak vagyunk! nem; mert érzeni fogják, hogy hiába kérkedik bár ki is meg nem ingadoztható lélekerővel: jöhetnek pillanatok, melyekben a férfiut kénytelenül hagyja-el férfias lelki ereje; hatalma egy szívrendítő eseménynek, mint épen e jelen, meghatja körülpancélozott mellét, és ő — ha csak pillanatra bár — de még is feledi keblének élettusák közt edződött keménységét.

A fájdalom első pillanata most elmúlt, 's vele a hullámzó érzések vihára lecsillapult; de nem mult el maga a fájdalom. Veszített élébből, de koránsem mélyébből. A roham megszűnt: de nem árja a bűnök, mely szívünk erén csöndes folyamú csermelykint rezeg keresztül! Mély, csöndes fájdalom, szelíden epező bú ül kebleinkben kipótolhatlan veszteségünk felett; 's épen, mivel csöndes és mély, tartós az, mert tisztán látta a ve-lünk a veszteség nagyságát.

Igen, mi, 's velünk számtalanok, érzik e veszteséget, mely nem miénk csupán — hanem övék is, és a hazáé. Intézetünkkel a dicsőült által elvek forrtak össze; elvek, a haza életkérdéseit érdeklők: 's ezen elvek nevében mondjuk mi, hogy veszteségünk kipótolhatlan. És őszintén hiszszük, hogy a politikai pártok minden színezetének férfiai hasonló őszinteséggel fogják fogadni e nyilatkozatunkat: mert az elfogultlanok tudni, érezni fogják, hogy azon elveknek, melyek a „Világban fejtegettetnek, a szeretett haza javára, üdvére képviseltetniök kell! Alkotmányos országban, minő e miénk, csak örvendhetni a különvü hírlapoknak; csak örvendhetni az azokban feltűnő kapacitásoknak! — De hiszen, ezek axiomák, melyekre nézve a hon minden elvű bölcsői már rég tisztában vannak önmagokkal: 's azért ők legalább, ha bár külön elvűek, velünk és számos elvbarátunkkal együtt gyászolni fogják Intézetünk nagy veszteségét! ők legalább — honfiútag feledve a köz ügyért, szinte közügy javát akaró magán-üzeteiket — részvevőleg fognak ez árva, de bánatában nem csüggedő intézetre pillantani most, midőn annak leghathatósban éltető gyökére illeszté a körlelhetlen halál semmi nagyot, semmi dicsőt kimélni nem tudó sarlóját. ők legalább nemes kebelrel fogják ohajtani: bár a virágzani indult fá, melynek keserű gyümölcsei közt gyógy-crejűek is vegyesen nővének, ki ne aszszék el-tüntével azon férfiúnak, ki azt fáradhatlanul gondos kertészint ültető, ápolá!

„Ő nincs többé!... Keserű a leggyászosabb halált magokban foglaló szavak! Eltűnt ő, elvive magával szívének, lelkének óriási kincs-

tárát, mellyből pazon — mint jó magzathoz illett — juttatott forrón szeretett köz anyáknak, a kedves hazának; pazon — mint jó ember- és jó polgárhoz illett — ember- és polgártársinak. Ő, kinek hona boldogsága, virágzása volt végnélküli gondolata; ő, ki örömet csak abban lelő, ha mások javát eszközölheté; ő, ki mindenkiért mindent tenni kész vala, 's csak magáról, csak életéről tudott megelégedezni ott, hol a köz ügy, hol hívei ügye forga fen, — Ő nincs többé! Elvitte magával részvétben kiapadhatlan szívét, elmagas tiszta lelkének dús kincseit! Néhány nap, néhány perc, és oda, visszahozhatlanul oda a rövid éveken át fáradhatlan munkássággal gyűjtött tömörked szellemi kincsét! Valóban, vándor csillag volt ő, melyet azért tüntetett a természet nagy ura honunk borús láthatárára, hogy jöltéző de rövid fényének örüljön a föld, melynek egén olly édes meleggel, olly varázs pompával ragyogott! — De miért magasztalni őt gyöngé szózatunkkal? Szólt ő maga, a dicsőült utóljára! E kevés vég-szavai, melyeket úgy monda el, hogy a vonzódás 's idegenkedés itéletét a színtautjaim át ne hallják fülei, szavai ember és polgárnak, ki e kettős szent hivatásban buzgón, áldáshozólag futotta le fájdalom! igen is rövid pályáját.

Elhunyt ő; de élnek az elvek, melyeket olly kitünőleg képviselt, melyekért olly diadalmasan harezola; él magas szelleme, melyet nemzetel-tünkre olly jótékonyan — 's mint himi szeretjük, maradandó sükerrel hatott. Mi, kik szerencsések valánk boldogabb napokban akkairól a status-bölcsesség arany szavait hathatni, drága hagyomány gyanánt tekintjük azokat, 's tehetőségünk szerint igyekeznünk fogunk emléke dicsőítésére, 's — úgy hiszszük — honunk javára is, átültetni annak idejében a mezőre, mely hogy felvirult, az ő munkája, az ő érdeme! — Nagy volt ő és dicső; 's mi, ha csak emlékéhez méltólag járandhatunk is a pályán, melynek rögeit ő olly szerencsésen egyengeté ki, eleget teendettünk azon szent kötelességünknek, melyet mint rokonérzetű, hálás polgárok ő neki tartozunk! Ő, a kipótolhatlan, nem leend közöttünk, de közöttünk és velünk leend magas szelleme; velünk azok, kik neki 's politikai elveinek a „megfontolva haladásnak“ őszinte barátai, vitárisai valának. Velünk — hiszszük, sőt a más is tapasztalt részvét nyomán nem hián reméljük, velünk fognak ők a jelesek és buzgók ezután is pályázni, küzdeni a nemzeti Jobogókkal ékesített sorompók közt, melyeket ügyes kézzel tűzött ki a boldogult; velünk leendnek a hon mezején, a Remény, Öszinteség és Szeretet színeit viselő zászló alatt a megfontolva haladók, és segédkarokat nyújtandnak súlyos munkánkban, mely közben a fő ezelen, a haza köz érdekén kívül, arra is szentelendünk figyelmet, hogy e fá, melyet ő olly gondos szeretettel ültetett, ápoló és növesztett, illő emlék gyanánt tenyészhessék, gyümölcsözdhessék, 's rajta a nemeskeblű hazafi évek múlva is némi vigaszszal olvashassa ez igéket: „Meghalt ő, de él művében!”

Igazítás. Lapunk mult számában a „Nekrológok“ ha lehet — ezikkben a 27. sorban a népfelét után kimaradt: irányozzák; 's a második hasábon a 3dík pontban, a normalis állapot után kimaradt: bekövetkezik.

Kassa, február 2. 1842. (Választervezet Csanád vármegye híres (?) levelére a földesuraságok hűsvághatási jogának tárgyában.)

Valóban nemesak megdöbbsentünk, hanem megbotránkoztunk is, kegyeteknek a meszárszékek tárgyában, az egész ország minden megyéihez kül-

dött levele bevezetésén. — Kegyetek célja a köznép jóllétét előmozdítani. — Ennél valóban nem lehet dicséretesebb, nem lehet korszerűbb feladat; de ugyan lehet-e eszköz ezen cél elérésére azon hosszas feljajdulás, mellyel kegyetek a magyar köznép jogtalan állásáról szólnak, azt állítván, hogy a magyar köznép külső és belső ellenségétől körülvértve alig liheg a sok nagy teher nyomasztó súlya alatt? Ugyan összevetették-e szilárdul kegyetek a magyar köznép sorsát, több más a virágzásnak csaknem tetőpontján álló európai nemzetek köznépeinek többségével? pedig azoknál az ipar és kereskedés nemcsak kifejtve van már, hanem annyira felvergődött, miszerint azt kellene gondolni, hogy ott a köznépek minden legkisebb tagja is úgyszólván mentes minden tehertől, és mintegy úszik a jóllétben, és füladoz a boldogságban.

De külső és belső batorság kedvéért, a közjó tekintetében, hol e hol ama formában, mindenütt terheket visel és kell viselnie a köznépek is a nemzet állása, kül bel-körülményei, és műveltsége fokozata szerint. Mikor tehát a köznép jobblétén igyekszünk, nem azt kellene mívelnünk, miszerint elégtelenséget szórunk közibe, hanem azt, hogy hárkinek is kára nélkül, nem során az engedvényeknek (mellyek egyszer megkezdve, a mértéknek és határnak fékét nehezen türik) a terhekbeni részesülés, ezeknek egyensúlyba hozása, és igazságos felosztása által, az egész hazán, és így a köznépen könnyítsünk és segítsünk.

Meg kell annakokáért vallanunk, midőn kegyetek azt olvastatták velünk is levelökben, (mellynek bevezetésénél igazságtalanabbat és fájdalmasbat, hazánkat gyűlölő bármely akár kül akár bel ellenség nem írhatott volna) hogy edes hazájokban, valamint a miénkben, a köznép egyedül az általa beszívott levegőért nem adózik: e nyilatkozatban sem kegyetek hazafiságára, sem közhazánkra, sem törvényeinkre nem ismerhettünk; mert megyénkben ugyan a köznép nem jogtalan, és haza-törvényeink paizsa alatt, kül és bel batorságot élvezve, általunk minden sanyargatások ellen védelmeztetik. Noha pedig sem annyi terjedelmes urasági földet nem használ, sem földje termékenysége nem olly bújja, mint Csanádban, mégis napról napra jobban érzi sorsának javulását, és méltó remények lassankint mindinkább tágul vezetékén, halát ad a magyarok Istenének, miszerint igazságos és kegyes uralkodó Ház és Fejedlem alatt, bölcs országos Rendek hozzájárulással, országgyűlésről országgyűlésre, a nemzeti kifejlődésnek lépcsőnként, olly soronként haladását tapasztalja, mellyt őt valószínűleg, azon gyászos forradalmaktól és rögtöni felforgatásoktól megóvandja, mellyeken több külső országra tekintvén, mind okulhatott, mind pedig okult. Azonban, ha mind az, mi kegyetek levele bevezetésében foglaltatik, szorul szóra olly valódiságon alapúl, mikint nem alapúl, még akkor is olly tágas előzvény után, mint millyet kegyetek előbocsátottak, nagyon szükségnek és piczinynek látszanék előttünk következményül, csupán a földesurak hűsvágási jogának eltörlesztése, minden esetre pedig igazságtalannak és a sajátság jogába vágónak, akár a mézárszéki akár mi más törvényen és hosszas szokáson alapúlta, kivált jövedelemmel összekötött jognak, a tökéletes kárpótlás nélküli elenyésztetése.

Ne tessék hinn mindazáltal, mintha mi az ipar és kereskedés eszméinek még nem eléggé felvilágult századiból törvényeinkbe lehelt árszabások szellemének, e jelenlegi derültebb században baráti lennénk; de minél világosb században élünk, annál inkább kell a törvény és hosszas szokás által megalapított sajátság jogok kíméléséhez ragaszkodnunk, és az olly fontos valamint érdekes kérdésekben, az egész ország minden vidékinek körülményeit megfontolnunk.

Csanád marhatenyésztő megyéjében, hol több nagy, kevés kis községek léteznek, ritkábbak a kisebb földesurak, a hűsvágás általános szabadságával, husárszabása megszüntével, valószínűleg a szabad ársverseny (concurrentia) mellett, a husára alábbszállna, de ha némelykor emelkednék is, éppen azért mert marhatenyésztő a kegyetek megyéje, a hús drágulta kevesebb kárt okozna, a hűsvágási jogtól elesett földesuraknak, sőt a köznépek is, mert a hús ára alábbszálltával alkalmasint több hús fogyna el, némelykori emelkedetésével pedig, nem kellene a hús hiányosságától tartani. Am-

de egészen más tekintetek után kell e tárgyat felfogni a felföld vidékeken, hol kivéve a sz. k. városokat, kevés nagy községek vannak, sok a nép, sok a kis földesur, és csekélyebb az eladható vágó-marha száma; ha pedig a hús árszabása ezután is megmaradhatna, ugyan mit nyerne azzal a köznép, akár a hús minőségében, akár mennyiségében, akár árban, hogy a földesur tökéletes kárpótlás nélkül elesett neki jövedelmet hozó hűsvágási jogától? vagy ha nyerne is, bizonyosan csak a földesur kárából következne nyeresége.

De a tökéletes kárpótlás esetében is, ennek valamint a hús-kiméretének feltételei és módja, egyrészt a földesur biztosításául, másrészt pedig a köznép érdekére nézve érett megfontolást érdemel; mert azon esetre is kell gondolkozni, hahogy valamely helység nem akarná vagy örökre megvásárolni, vagy évenként kibérelni földesurától a mézárszéki jogot. Ezen esetben akár bel, akár kül, akár vegyes mézárszósoktól, vagy a hús-kiméretési jog évi jövedelmének megfelelő tőkéjét egyszerre kapná meg a földesur, vagy minden évben tartoznának neki lefizetni a hűsvágás esztendei mézárszéki általános jövedelmét a kibérlők. De mivel a mézárszósok arányos tőke-tehetséget tetelez fel, ki nem látja, (hacsak mindnyájan mindegyikért, és mindegyik minnyájokért magokat le nem köteleznék) több hűsvágók között egy helységben, vagy egyiknek vagy másiknak buktával, vagy magvaszakadtával, mi könnyen zavartathatnának meg azon helység hűsvágási szükségét? ha pedig a hűsvágás szabadságaért minden vágó csak a törvény által meghatározandó summát tartoznék előlegesen a földesurnak lefizetni, teljesülne-e a tökéletes kárpótlás elve, hahogy a hűsvágás szabadságaért évenként többektől fizetendő summának összege, nem ütné meg a földesur hűsvágási jogának általános esztendőnkinti jövedelmét? E két eshetőségnek akkor is helye lenne, ha valamely helység földesurától a hűsvágás megvásárlott, vagy csak kibérelt mézárszéki jogot, akár ismét örökösön, akár pedig csak bérbé kiadná.

Eléggé világosnak látszik hát nekünk, hogy hazánk jelenlegi körülményeiben most még az egész ország minden részeire és vidékire alkalmazható általános jó törvényt e tárgyból hozni, még akkor sem igen lehetne, hahogy az igazság és sajátság jog megsértésével, a tökéletes kárpótlás, igazságos, szükséges és üdvös elve megszegetnék.

E megye tehát a tökéletes kárpótlás elvétől, valamint e tárgyból úgy minden egyében, sohasem akarván ezután elállani, a mézárszéki kérdésben csak abban nem fogna ellenkezni, hogy ott, hol valamely akár kisebb akár nagyobb község szegényebb lakosainak része is kívánna, (de ismételjük, csupán a földesur számára eszközendő, tökéletes kárpótlás mellett) nem egyedül a hűsvágás mindenkinek, akár ottani lakos akár nem, szabad legyen, hanem az árszabás is azon községre nézve úgy eltöröltessék, miszerint ezen új rendnek kezdetétől fogva, minden három következő év lefolyta után (ismét az említett szegényebb lakosok részének is kívánatára) a megyei árszabás e helységre nézve megint helyre állhasson, anélkül, hogy akár az általános szabad hűsvágás engedelmé, akár a tökéletes már egyszer megtörtént vagy az évenként megtörtendő jövedelmi tökéletes kárpótlás hátrahatólag bolygathassék.

Ezen elvek és eszmék szellemében alkotandó törvény senkinek jogát nem sértené, a szegényebbek érdekeit megkímélné, és idő folytával tapasztalatilag és gyakorlatilag, a köznép javának, ipara, kereskedése kifejlésének, sőt ott, hol kívánna, ohajtásának is megfelelne.

Bocsássák meg nekünk a netalántán nem mindenben és mindenütt kegyetek tetszését elnyerendő őszinteségünket ezen válaszunkban, de felhíttak minket válaszádra, kötelességünknek tartottuk tehát, az egész haza színe előtt, igazság-szeretetétől kísért hazafisággal, régi magyar józan észszel, és nyíltszívűséggel kegyeteknek felelni. Kik is sat.

Sz. Fejérvár. febr. 4-dikén 1842. Teintetes Szerkesztőség! Nem számítván magamat azok sorába, kik bármely hírlapot—hibái és fogyatkozásai előismerése mellett is— a közvélemény egyik organumának tekintik; ez elvből indulva, sohasem volt, nincs, és nem is lesz czélem— a több rendbeli hírlapokban olvasott tudósítások valótlan-

sága mutogatásával bajlódva— ezek miatt hírlapi szüres toll-harcot folytatni. Midőn azonban a Világ Sik száma alatt a Fejér megyének f. e. január 20-kán tartott közgyűlésén előfordult nevezetes tárgyak feletti tudósítás ezen sorainál fogva „legérdekesebb volt azon választmány tudósítása, melly a pör-folytató ügyészeknek igazság kiszolgáltatását akadályozó, vagy hátráltató cselekvényeik megszüntetése végett, czélszerű intézkedések kidolgozásával bízták meg,“ a pör-folytató megyei ügyészi kar valódi méltatlansággal illetését, becstelenségét, és az olvasó t. község előtt tetemes megrovatását, vagy legalább gyanúsításokra adandó alkalmat tapasztaltam; az érintett megyei ügyvédi kar, és magam iránti kötelesség kisztet, hogy t. Fejér vármegyének mult 1841ki oct 23-án folytatva tartott gyűlése 4213 sz. a. következő tartalmú jegyzőkönyve hiteles kivonatát „Cserna Károly tiszti fő ügyész ur szóval előterjesztette, hogy miután azon rendszabások, mellyek az 1833ik évi jegyzőkönyv 3469 sz. a. a megyei pörtárra nézve megállapítottak, amegye helyzetését, és porlekedés folyamatát tekintve ataljánban czéliránytalanok és nem alkalmazhatók; minelfogva a pörök gyorsabb folyama, és törvénykezők jogai biztosíthatása tekintetéből a pörtárra nézve czélszerű intézkedéseket tenni szükséges;“ az erre keletkezett illy foglalatú k. rendeléssel „első alispán úr elnökle alatt Nedeczky Ferencz, Botlik János táblabíró, Zlinszky István főjegyző, Nagy Boldizsár levéltárnok, Horváth Lajos, Nagy Lajos, eörsi Nagy Antal, és Tengödy János ügyvéd urak kiküldetnek, hogy a pörtárra nézve czélszerű rendszabások iránti javaslatot készítvén, azt ide bemutassák“ a tiszti szerkesztővel, és általa— kéresem következtében— kezelése alá bízott hírlap utján, az olvasó községgel közölve; ez által a tudósítás valótlanságát felderítve — egy részről az érintett megyebeli ügyvédi karról és egyéniről, a ráruházni kívánt törvénytelenség gyakorlatát, ezt követő megrovatást elhárítsam; más részről pedig, mennyi hitel adathassék némely egyének rosszszul felfogott, vagy talán szenvedélyes tudósításaiknak? és ekép a hírlapok, a közvélemény milly organumául szolgáljanak! kitüntessem. Meg lévén tehát tökéletesen győződve a felől, hogy a t. olvasó község, a bemutatottakból egy pillanattal átlátván, miképen sem az indítvány, a pör-folytató ügyészek igazságkiszolgáltatását akadályozó, vagy hátráltató cselekvényeik megszüntetése végett nem tététt, — sem a határozat az okkul nem hozatott; hanem a választmány — mellynek tagjai nagy része, különben is a megyében folyamatban lévő bebonyolult számosabb pört folytató ügyvédekből áll — az eddig létezet czéliránytalan és nem alkalmazható pörtári rendszabások helyett, egy újabb és czélszerűbb pörtári szabályok iránti javaslat készítése és bemutatása végett neveztetvén ki, a Sik sz. a. valótlán előadásu hírlapi tudósításból, a pört folytató ügyészekre semmi szenny vagy mocok nem háramolhatik, hanem mind ez, mind pedig mi ennek következménye lehet, egyenesen az ügyvédkar ellen, — hibából-e, vagy készakarva? — sértő és valótlán előadással fellépő, és ha eltökélve! az ügyvédi kar nagylelkű megvetésén alapult nemes bosszún kívül, annyival inkább más törvényes bosszulásra nem méltatható tudósítóra esik vissza: mivel a Világ 7ik sz. a. január 19ki megyei közgyűlésben történteket tárgyzó azon tudósítás valótlansága is „mintha a népnevelés tárgyában rendes iskolai felügyelésre ajánlott számos egyén — p. o. a sármelléki járásban Botlik János, Kunoss Endre sat. (kik iránt különben érdemük szerinti tisztelettel viseltetem) a megyei gyűlés által is kinevezetteknek nyilatkoztattak volna“ a népnevelés tárgyában bemutatott hivatalos jelentéseket követő és szorulszóra így hangzó megyei határozat által „a bemutatott jelentések, további véleményadás végett, a népnevelés tárgyában foglalkozó küldöttségnek kiadatnak“ — melly küldöttséghez báró Barkóczy László fejérvári, gróf Zichy Domonkos rosnyói püspök és Kozmics Antal kanonok urak kineveztetnek, tökéletesen felderítve van. —

Midőn tehát az előbocsátott nézeteknél fogva, a tiszti szerkesztőséget a „Világ“ című hírlapban az itt mondottaknak közhírré tétele iránt megkérném, és általa tudósítóit figyelmeztetném, hogy tudósításukat hiteles adatokon alapítsák, tisztelettel maradtam a tek. szerkesztőségeknek

N. A.

Zala-Egerszeg, február 1jén. A farsangi vigalmak közt a vagyonvágy-szülte gyilkosságának borzasztó példája tünt fel városunkban, melyet ha a felőle szárnyaló hírnek minden részletei tökéletesen valósulnának, kebellázító tragédiának kellene vallanunk. Én a történetet, míg a bírói vizsgálódások eredményéből a dolog egész mivoltában fog közzé tétethetni, csak fő vonásiban 's minden kímélettel akarom tudatni a közönséggel — A. L. néhai helybeli gyógyszerárusnak egyetlen 19 éves fia P. A. I., ki apja végrendeleténél fogva a gyógyszerért öröklötte, házasságra akarván lépni egy hídvegi hölgygel, tegnap készült menyegzője vegett mátkájához utazni; de a szegény ifjú élte virágában hosszabb útra kényszerített, honnan nincs többé visszatérés — mérge által. Még január 30d. esti 9 $\frac{1}{2}$ órakor a legjobb egészségben levő ifjú estebédre burgonyát parancsolt magának készíttetni; az étet elkészült, 's az azt elköltött ifjú gazda vele mérget evett, mely annak zsírjába kevertetvén, az étkezést, ki 10 $\frac{1}{2}$ órakor kezdé a gyomrában dülő gyilkos szer szültekínokat szenvedni, éjfél utáni 3 órakor más világra szólította. — Annak idejében kellő okodásul és üdvös intésül, nem mulasztandó el a szomorú eseményről részletebben 's így világosabban is szólni. O*.

Kecskemét, január 26kán 1842. Döntetlenül áll: miképen a társulati életjólétének legszilárdabb alapja a haza fiatal reményeinek józan oktatása, melynek ellenében senkisémet mutathat kort, mely a műveltség fényszakában tüdőklött volna, és senki sem hivatkozhatik országra, mely az ószázados durvaságok daróczzellemében a fölvilágosodás és szellemesedés virágit teremthette volna meg. Mikint egy egyének boldog vagy boldogtalan földi pályáját a nevelés határozza meg: úgy a státus boldogságára is legtöbbet tesz, ha a jó nevelés életis-olajából jöttek ki legtöbb polgárai „Nullum munus Reipublicae adferre majus, meliusque possumus, quam si doceamus, et erudiamus juvenutem iis praesertim moribus et temporibus, quibus ita prolapsa, ut omnium opibus refroenanda, et coercenda sit“ ugymond Cicero. Már a pogány hajdankor is a közjó alapjának tekinté a nevelést, 's e nagyszerű szempontból Minos a krétabelieknél, Solon Athenében, Lykurgus a spártaiaknál sokkal osztatlanabb fáradaimakkal 's langolobb buzgalommal oktatták növendékeit, mint a művelődés szövetnekenél fölvilágosult századunk számtalan keresztény polgára! Nem általánosan szölok, csak szabados Kecskemét városára szorítokozom. 'S itt sem akarok a házi nevelés elhanyagolt rendszerébe vágni, vagy inkább rendszeretlenségébe, mely sok családnak lerombolta már házi életének üdv-oltárát, melynek megvannak kiáltó véraldozatai. Mert ugyan nem a szülői gondatlanság rovására kell-e fölírni halálukat ama szépen serdülő kis honpolgárok-nak, kiket iszonyú kínok 's esontjainknak borzasztó ropogása közt, ha nem havonkint, legalább évnegyedenként agyon ölteni szokott a szárazmalom-orsó? De nem a házi nevelést veszem szönyegre, hanem a nyilvános iskolákban nézök szét. Itt tanulnak is nem is a gyermekek valami, 's ennek eredményében tudnak is nem is valamit. Nem nagy fej-törésbe kerül: kifirkészni az okot, miért van ez így? Nemcsak azért, mert a szülék későn viszik 's hamar kifogják gyermekeiket az iskolákból, sokan pedig éppen nem is bocsátják azokba, hanem 's talán főleg azért, mivel itt egy elemi iskolatitónak 150 fr. évpénze v. 100 veka búza, 3 öl fa, 2 szeker szalma, 's lappénz fejében még 30 bankó forint, mely évi járandóságokat a r. c. egyház jövedelemforrásiból adat ki az egyháznak részint városi tanácsnokokból, részint választott 's egyéb polgárokból álló tanácsa. Már Uraim! engedjenek kissé számot vetnem. Egy tanítónak az iskolák közelségében kell laknia, hol a lakásdíj 80 — 100 fra is rög. Egy tanítónak szolgálattartásra is van szükségé, mely 25 — 35 fr.; egy tanítónak becsületes öltönyben is illik járnia, mire ismét legalább 100 fr. mulhatlanul szükséges. 'S hol marad még az élelem rovata? hol a nőtartás? hol a gyermekekre fordítandó költségek? 's egyéb kiadások fődözései? Uraim! önök, kik a tanítás ezer fáradaim 's nehézségit egész nagyságokban föllögni képesek, nyuljanak keblökbe 's vallják meg: méltányos-e egy buzgalomteljes tanítónak e csekély évdija? Avagy lehet-e illy csekély ellátás mellett szigorral

követelni tőlök egy egészen önfeláldozó munkásságot, 's elernyedhetlen szorgalomban gyökerezett tanítási kedvet, mikre mégis a jó tanítás sikerének olly nagy 's nélkülözhetlen szüksége van? Hol életküzdellemmel kell a tanítónak az iskolák szent sorompiba lépni, hol a szükség napi zaklatásával kell csatára szállnia, hol az életmód nehéz keresményei állnak gátul a tanítás útjában, ott nem taníthatni, legalább a hivatás nagyszerűségéhez képest nem! Mert lehet a tanítóban buzgalom, akaratja imádott eszményét — a nevelést — sovár szenvedélyvel alakítani, de a nyomasztó állás el-elkeseredő érzelmi közt daczára buzgalmanak sem kényszerítheti ki a jó akarat sikerét; mert a szív kénytelen leendő övének szomorú sorsán andalogni. Verhet lángoló szerelemmel a derék tanítók szíve a köz javáért, csügghetnek édes-epedő kebelük a honnak nevelés általi boldogításán; amde mindezen üdvös akaratot nem koszorúzandja siker, mert a szív, mely mindezen tiszta buzgalom és mindezen ipar 's mindezen kitérő szorgalom áldozati közt megemlékezik, mert megemlékeznie kell, a csekély bérre, mely napi vesződségét korán sem fizeti meg, elkeseredő aggodalmaktól mélyed égető szörakozásba. Pedig ugy hiszem, hogy e tanítói önfeláldozás sikerére mégis szükségünk van, 's e hit annál inkább növekszik lelkemben, minél erősebben vagyok meggyőződve, hogy a jó polgárzat érdekébe vág, miképen a tanítók kezei alól kiszabadulandó ifjúság átlépven egykor a férfi-korba — maga is tudja majdan kitépni a gyomot; a tevőleges élet szép mezején siessen megtermeszteni a férfi munkásságnak gyümölcseit, és idővel hatalmasan segítse fölvirulását azon anyaföldnek, mely ifju nemzedékének erény 's polgáris szellemesedésben szereti nézni napfény-és zivatarban támaszát. A nevelés jó sikere tehát a tanítók jobb lábára állításában lévén föltételezve, ez utóbbira kell segédkezet nyújtani, hogy a tanítói béketörés, szelidség, nyájasság, bánásgyöngédség, kitartó munkásság 's fáradaim ezer áldozatiért ha jutalmat nem arathatnak, legalább megnyerjék azon díjt, melyet legméltóbban érdemelnek, mely nélkül tanítói hataikörüket sem képesek igazán betölteni. De az a kérdés: honnan javuljon a tanítók fizetése? Az egyház jövedelméből ezt sürgetni csakugyan nem igen lehet, miután szorongobb tehetségköre, mintsem ezt megbírja. Ugy sem kétkedünk a felől: mikép az egyház nemes tanácsa 's nagylelkű pártfogója jobb körülményekben a tanítóknak évpénzjavítási folyamodásukat meleg méltánnyal sikeresítette volna. Gyenge szózatunkat tehát oda módosítjuk, hogy a beszédni szokott párber alkalmakor minden gazdától csak egy pár garas követeltessék a tanítók részére. Erősen hiszem, hogy e szabados város melegeklü polgárai ezen egy pár garast szívesen adnák gyermekeik neveléséért, városuknak szellemi világáért, a haza közjaváért. Nyissátok meg tehát nemeslelkü polgárok és gazdák! kezeiteket, vetélkedjétek méltányos állásba hozni tanítókat: tapasztaljátok, mikép azon öntudat, hogy gyermekeitek nevelésére áldoztok, rábíróbb, édesebb, semhogy megbánnátok néhány krajczártokat. Hiszen úgyis nemesak az Isten, hanem e haza is számot kér tőletek a gyermeknevelésről. És Isten és ember előtt többet érdemel egy jólelkü tanító, mint a bojtár, kinek becsületes, sőt a tanítóhoz képest fölösleges évdijárandóságot adtok! 'S csak azt ne mondjuk végre uraim! hogy a béres hajnaltól estig dolgozván többre érdemes, mint a tanító, ki naponkint csak négy órát foglalkozik, mert az önző anyagság alárendeljük — illyképen — szellemünk kincsét; pedig embernek, atyának nem szabad megfélekedzeni arról, hogy gyermeke jó nevelése fölözi bérese minden munkahasznait!

Törökhegyi —

(Aradból.) Megyénk emberbaráti szeretetét jellemző kórházunk, mely csupa ajánlatok 's egyes ágy-alapítványok létesítéséből, a már nyomtatva kiadott terv, 's elvek szerint F. I. kir. tanácsos volt m. alispánunk 's vele munkálkodó küldöttség fáradaimtal buzgalma által léphett virágzásba, ime a mult 1841. évben rendes orvosaink kimutatása szerint, sinylődő embertársaink 's adozóink közül kebelébe fogadott 911 személyt; ezek közül felgyógyult 742; meghalt 62, részint jobbulva, vagy gyógyíthatlanul kiment 26; halva hozott be 16; maradt 1842. jan. 1jére

gyógyítás alatt 65, 's ezen szenvedő embertársaink mind ingyen ápoltnak az intézet kegyéből. Hála ezért a felgyógyult 742 polgár nevében a jöltévő KK és RRnek, hála a felügyelést gondosan folytató megyei küldöttségnek, és Munkácsy Miklós érdemteljes orvosnak, ki orvosi dissertációját e megye kórház rendezésén kezdve mai napig tiszta emberszeretettől, minden más jutalom nélkül — mint mellyet ama lélekisméreti öntudat nyújt, t. i. hogy embertársain segített — gyámolja és orvosolja rendesen e sorvadó sereget — 's im itt ismét egy nemes cselekvénye a mulandó emberiségnek, midőn ön házi 's közpolgári kötelességiben szinte kifáradt egyének egyesülve, szenvedő kóros polgártársaiknak segédkezet nyújtva, nem csügged az azzaljáró fáradságban, nem reteg az áldozattól, mellyet önesaládjától megvonva a közügy oltárára tesz, 's keresve keresi, hol 's mi? volna még ez életben javítani, vagy tökéletesbitni való, ez Aradmegye KK és RRnek erénye, mert nem keresi, hovával, milly nemzetbeli? — csak látja hogy ember és segédkezet nyújt, — bizonyítják ezt a jegyzőkönyvben olvasható szomszéd-megyei köszönő-levelek, melyekben megismertetik, hogy világtalan és szerencsétlen adozók az orvos ügyes segélye által mind szemvilágjokat visszanyerték, háláérzettel tértek haza; — keblökben a munkás családot háborító szerencsétlen tébolyodottak itt menedekhelyet nyertek 's gondosan ápoltnak; — szóval: áldás kövesse Arad KK 's RR böles intézkedéseit, melyekben olly szerencsés, hogy fenséges Nádoruk mind ezen intézetben tetleg két ágynak örökös alapítója személyesen meglátogatni méltóztatott, agytól ágyhoz menve, akkor 68ból álló betegeket megszemlélt, azon rendelést hagyván hátra, hogy alapított ágylai — ha uradalmi jobbágyai közül egyszem találkoznék segédkezet kívánó — soha üresen ne hagyassanak, sőt mindenrendű szenvedőnek enyhelyül szolgáljanak; az illy ügygyel foglalkozó megyének kevés ideje marad a tulságos elvek forralására.

A P. H. 109 szban Aradról írt értekezésben érintett azon cikk, hogy végzésileg meghatározott, kerületi tisztviselő uraknak a 20 öl fának szállítása, olly értelemben adatik elő, mintha az említett fa mennyiségét a községek tartoznának megszerezni. Ez nem úgy van; a tisztviselő tartozik a fát megvenni, vagy az illető uradalmaktól kieszközölni; itt a fuvarozások csak bizonyos mennyiségre szorítottván, évenkint egy tisztviselőnek 20 ölben állapított meg a szállítandó mennyiség, ezentúl tilalmas az adozót ingyen hajtogatni. — A címet Pestmegyétől lehetett volna a közlőnk kölesön venni, hol hasonlóul, sőt a közép pontban is végzés mellett szolgáltatik fa-deputatum a központi tisztviselőknak, mi Aradban nincs; itt csak a kerületben lakókról van szó, de a központiak, kik drága hózbért fizetnek, kénytelenek a drága fát is a Maroson venni, ha meleg szobát akarnak.

Szathmármegyéből. (Nyilatkozat folyt. és vége). Kelle használnom: mert ki Szathmár megye állását esztendő és egy hónap óta látta, 's ismerte a K. L. által kikürtölt átalakulás időszakát — mind a polgári és büntető perckbeni eljárás, mind a politikai intézkedésekre nézve, az azt a tulzó pártnak törvényeket merően gázoló zsarnoksága, minden felsőbb alkotmányunkat fenntartó tekintet legázolása, jogok csikarása, 's a legalacsonyabb szenvedélyeskedése 's részrehajlása — időszakának méltán nevezhető. — A' ítikos szavazat színe alatt önmaguk által írt czédulákkal pártszellemben alkotott törvényszékeken biz közel-rokon egyén bíráskodván, 's a midőn bármilly kinezések ugy kívántak, — a három felé rendelt törvényszékből is egybe esődülve, túlyomó számukkal dönték el a tárgyakat; sőt nem azt: mi a tárgy, vagy tény; hanem: kié, vagy ki védelmezi? kérdezve, az ítélet a párt érdeke szerint mondatott ki. — Közgyűléseken a tanácskozás, a tulzó párt conferentiájában kiosztott és betanult szerepek játéka vala; a nem avatottak még nézőknek is csak keszürü gonyfuzetés mellett vállalkozhatának. Deák Ferencz a tisztelt nagy hazafi intő szavai: a hideg és komoly megfontolás, és ennek legszükségeseb szövetségese, a türelem egymás személye és véleménye iránt báride is elhatva, — csak pusztába hangzának-el.

Terrorismus vala jelszavok; a facio, quia possum, a törvény és ok; 's mi a haladás időszakában élénk; de a dolgoknak nem jobb, sőt visszafordulást sem a szegényebb sem a gazdagabb osztály nem köszöni; 's megynék ez állásában, melybe egy kised fractio túlságai által helyezteték, tovább nem maradhatóit. —

Kelle használnom: mert ha magok a törvényhatóságok a mai szabadelműség kórányát ki nem izzadják; ha a „semmit rólunk, nélkülünk“ alapelv, a szabadalmú csekély fractio bitorló kezeiből törvényes illetőségbe vissza nem helyeztetik; ha illy roppant reformok, mint a 12 pontban foglaltak — illy rögtönözve minden megvitatás nélkül fontolatlanul határozathatnak-el-akkor a nemzeti veszelj időszeke beallott.

Uray Bálint.

Változások a cs. k. hadseregben:
Tábornagy-helyettes és osztálynok báró Hammerstein Vilmos, Olaszországban a második had-test parancsnokává lett. Tábornagy-örnagy és brigádós gróf Khevenhüller-Metsch Ferencz, ezélt báró Fleischer 33ik számú gyalog ezred tulajdonosává. — Előléptettek: Lovassági tábornokká, tábornagy helyettes Hessen-Homburgi herczeg Gusztáv őmsga. Tábornagy helyettesek: k tábornok-örnagyok lengsfeldi Boineburg Móricz báró, Lobenstein Vilmos katonai ruhaügyelő hivatalával, és Mertz Fridrik Vilmos. Tábornok-örnagyokká: Gedeon József, az első székelyhatár 14dik számú gyalog ezrednél, és Montecretoi Csorich Antal báró a Wellington herczegről nevezett 41dik számú gyalog ezrednél ezredesek. Alezredesekké Hainthali Hayman József, a báró Hrabovszky 14ik számú gyalog ezred granátos osztály parancsnoka, ferrarai várparancsnokká. Örnagyokká Bauszner József, Don Miguel 39dik számú gyalog ezrednél kapitány, ugyanazon ezredben, Oreskovich Fridrik a Reisinger 18dik számú gyalog ezrednél kapitány, a Szulini 4dik számú határ-gyalog ezredhez. Katzenberg Ferencz, árkász-csapatnál, és Tassuli Pilati Bertalan báró a sánczólo csapatnál kapitányok, csapatjaiknál. — Nyugalmaztattak: alezredes Ferrari da Grado Gáspár ferrarai várparancsnok, ezredes ranggal és nyugpénzzel. Örnagy Kelleri Ferencz, Don Miguel 39dik számú gyalogezredből, alezredes ranggal. Kapitányok Schramek Péter, herczeg Wasa Gustáv 60dik számú gyalogezredből, örnagyranggal és nyugpénzzel, Treutler József, Leopold fng 35dik sz. gyalogezredből, örnagy ranggal. Auersperg Leopold gr., nyugalmazott kapitány örnagy rangot kapott. — Idegen rendek elfogadására és hordására legfelsőbb engedelmet nyertek: Hardegg Glatz Ignác gróf lovassági tábornok, és udvari haditanács elnöke, a szász király rutakorona rendére. Windischgrätz Alfréd, tábornagy helyettes és parancsnok tábornok Csehországban, és hrabovai Hrabovszky János báró tábornagy helyettes és osztálynok, a szász király polg. érdemrend nagy keresztjére: és Blasovich Károly, báró Hrabovszky 14dik számú gyalogezrednél kapitány, ugyanazon rend lovagkeresztjére.

Halálozás. Mltgos cserneki és szirmabessenyői gróf Szirmay Gellért élte 37dik évében f. 1842. évi febr. 3kán reggeli 8 órakor, inlázban kimúlt. Tetemei f. hónap 5kén tétettek-le Szent-Mihályon a Nemzetiség sírboltjába.

Franciaország.

Paris, jan. 22. A ministerek mind a kamrában, mind pedig az udvarnál állandósíták magokat: a pairkamra elhatározottan a mostani cabinet mellett van, 's a követkamrában az oppositio töredékei sem egységgel, sem erővel, sem elég akarrattal nem bírnak, hogy sikeresen vitázhassanak el a ministerek álláspontját. Franciaország népességének minden osztálya fél a külkérdés új bonyolódásától, 's ez első oka Guizot ur erősségének. A felsőbb osztályok hasonlólag félnek a parlament reformtól, mivel ez által a három hatalom egysége csak felbontatnék, 's a pártoknak új támadási erőket adatnának. Ezen aggodalomban feneklik Guizot ur miniszteri fenállásának második oka. Erre még erősítő körülmény az, hogy e miniszter helyzete teljesen kifogástalan. A kormány új választások előestéjé él. Az ügyvezett matiere electorale összegyűjtésére pedig senki sem alkalmasabb, mint Guizot ur.

A (követkamra tanácskozásai a hajóvizsgálati jog tárgyában a jan. 22kei ülésben.) E tárgy fontosságánál fogva részletes tudósítást adunk felőle. Mikép már említettük, Billaut ur megtámadá a fölírásához pótlék-paragraph gyanánt mellékelte egyeztetést, melyet a nagy hatalmasságok a rabszolga-kereskedés sikeresebb elnyomására kötöttek, jelesen a hajóvizsgálati jog kiterjesztését, melynek ezen-tul az egyenlítő tájában, a zöld-fok szigeteitől kezdve egész a tizedik szélességi fokig, Madagascar vizeiben husz mérföldnyi körvonalban e sziget körül, a brazíliai, cubai, s portoricoi magaslaton szinte 20 mérföldnyi körvonalban meg kellene engedtetni. Szemére veté a miniszteriumnak, hogy a tengerek szabadságát feláldozá, hogy a francia tengerészeknek 10 bogójok becsületeit érzelmeket megsérté, 's Franciaországnak a másodrangú tengeri hatalmak közti elsőségét elvesztegeté, kereskedési érdekeit nagyon veszélyezteté — s mind ezt csupán az európai közösséghez vonzódásából. Mint-hogy az 1841ki szerződés csak az 1831ki és 33ki szerződéseken alapszik, melyeket csupán meg bővített, azt törekvék Guizot ur megmutatni, hogy először is, ha gáncsolásnak van helye, annak a régebb szerződésekre is kell hárulnia, melyekről a felelősség más minisztereket illet; 's másodsor, hogy a meg bővítés nyereség: minthogy a hajóvizsgálati viszonyos jogot Franciaország hozzájárulása nélkül nem nyerték volna meg a kisebb tengeri hatalmasságok u. m. Dánia, Szardínia, Svéczia, Norvégia, a Hanzavárosok, Toscana, Nápoly. Hogy egyáltalános új szerződés kötettet, annak oka az, mivel a három nagyhatalom külön iratban akará kijelenteni hozzá csatlakozásukat, de az nem volt semmi egyéb, mint a régebb egyezések ismétlése. A közönösek joga nem is érintetik. Háboru- 's ostromzárú időkben dugárak miatti hajóvizsgálati jogot minden nemzetek elismertek, 's többet ennél most sem engedett Franciaország a közönösek ellen. A viszonyosságra nézve felhozta számszerint az utóbbi tíz év folyama alatti angol és francia czirkáló hajókat a tengerek különféle pontjain, miből csak csekély különbség tűnik fel. Végre még a humanitas ügye mellett is szóoklott a miniszter; megengedé, hogy a legnemesebb kérdésekre is elegyedhetnek önző nemzeti érdekek, de tagadá, miszerint más szült volna illy nemesszivű dolgot, mint morális mozgalom, mint azon kívánság, hogy az emberiség egy részének szabadságot vívjunk ki, — 's megjegyzé, milly roszul illenek az Franciaországhoz, ha maga is készen lévén a rabszolgaság eltörlesztésének nagy munkájába vágni, lemondana egy illy szép dícsőségbeni önérdemlett részvétéről. Dupin ur mitsem akart hallani az emberiségről, minthogy nem az forog itt kérdésben; — mert a rabszolgaság eltörlesztését mindenki ohajtja, — hanem az: okszerü cselekedet-e, kévés évi tapasztalás után az engedményeket kiterjeszteni? Nem bánja, ha a kis statusok sokat helyeznek abban, hogy nekik is viszont szabad Anglia és Franciaország hajóit megvizsgálni; de Franciaországnak különösen meg kell fontolnia a dolgot, mielőtt azon tengereket, melyekben legfontosb gyarmatai vannak, idegen tengerészi policziának adja át, mielőtt büntető törvénykönyvébe gyanusokról szóló új törvényt iktasson, mielőtt azzal vigasztalja magát, hogy a netaláni visszaélést vissza is torlathatni, jól tudván, hogy az angolok, habár kereskedő hajóink nagyobb száma miatt könnyebben sebesülhetők is, de azért könnyebben sebesítők is. Nagyon kedvesek az ötös szerződések; efféle négyes ötös szerződések jók, ha hasznot hajtanak, de annál roszabbak, ha veszeljlyel vannak összekötve. — Villémain okoskodása leginkább abban állt, hogy a francia büszkeségre hivatkozott: „hogyan, ti illy nagyot tesztek tengeri hadatokból, 's még is illy igen kételkedtek, vajjon fogja-e az fentarthatni a viszonyosság jogát? Miért ne lépne francia hadihajók legénysége más nemzetbeli kereskedő hajók földzetére szintazon méltósággal és biztossággal, mint az angol francia hajókra? Miért ne készülne a francia tengerihad, több európai nép fölötti ellenörködést együtt gyakorolva a tengereken, ama nagy szerephez, melyet tán egykor a világon vinni fog?“ — Thiers ur felfogá a vitatkozást, 's minthogy maga is kereskedésügyi miniszter volt 1833ban, éles határvonal húz a régebb szerződések közt magokban véve, 's ime-

zek és a mostaniak közt, de csak az utóbbiakról háramló becsületek igényli magáénak, melyeknek ő garantáltak teremtett, míg az előbbieket sajnálatra méltó elvben egyeztek. Mind a kettőt legszelsőbb engedménynek nézi, az újabb angol eredete bélyegét viseli magán, Londonban csináltatott 's Párisban elfogadtatott. Ha e szerződés meg fogna erősitetni, meg nem lehetne gátolni, hogy Anglia végtelenül szaporítsa czirkálóit, hogy azokból háboru esetén egész hajóhadakkal bírjon, melyek azután négerhajók helyett francia kereskedési hajókat támadnának meg, 's hogy béke idején is sokszorúlnának a visszaélések 's a kereskedési zaklatások. Miért nem utasított vissza a czirkálók számának határozatlansága szintugy, mint a tengerirablással való egyértelműség? Hisz e pontba is csak a három hatalom t. i. Poroszország, Ausztria, és Oroszország egyezett; így legalább együtt lehetne szerződést kötni, mely csak a közös határozatokat foglalandotta magában, 's kivételekre nézve minden hatalom írta volna alá saját pótlék-szerződését. Guizot ur azt válaszóla, hogy a főgarantiák már az 1831ki egyezésben foglaltak. Az 1833kit pedig talán nem olvasta, ha a közönösök jogvesztésén annyira szomorkodik. Hasonlag az amerikaiak oppositiojának sem adta elő való okát Thiers ur, mert az nem abban áll, hogy azok egyáltalán ellenzik a vizsgálati jogot, hanem abban, hogy az angolok szökevény hajóslegényeket kutatják ezen alkalommal, 's a matróz-sajtolást amerikai hajókra alkalmaznák. De olly záradék, melyben az állapítatnék meg, hogy valami nemzetnek nem szabad czirkálói számát tovább szaporítai, mint két annyira más nemzetekéihez képest, nem illett volna Porosz és Oroszországra, 's azért kihagyatott. Végre hiszi, hogy a kamra semmi nemzeti becsület sértőt nem fog abban látni, hogy a szerződés nem iratott kizárólag franciaul. Egyik szerkezmény franciaul adatott mint eredeti, 's minden meghatalmazottól aláíratott. Angolország angol szerkezményt kívánt, 's ha Ausztria német fordításban kívánta volna azt, semmit sem lehetett volna ellenvetni. Ezen taglalgatással a központiak megelégtültek, és szavazást kívántak, de Berryer ur már szóhoz-jutásra nyert engedelmet, 's féltek, hogy ez őket 8 óráig fogná ott tartóztatni 's így a kamra a következő napra halasztá a tárgyat.

A miniszterium szerencsésen kiállá a veszeljt. Legszeledebb mód volt az ellenzékiektől tett nehézségek elhárítására a Leibre-féle indítvány elfogadása, ambar a miniszteriumra nézve egy kis intés is fekszik benne. Az eredmény könnyen más lehetett volna, ha még szombaton Thiers okoskodásának befolyása alatt tétélet volna a szavazás, de így közbe jött a vasárnap 's habár a többség első ostrom alkalmával megrendítettett is, maradt ideje a megmondásra. E szerint szavazáskor ismét zárt hadisorban jelenik meg, — a másik két javaslat indítványzóik magok is átláttak a győzelem lehetőségét, ők tehát a többihez csatlakoztak, 's csupán a legszelsőbb baloldal egy része nem szavazott. A mai ülésben a spanyol kérdést fogá fel az ellenzéki párt, 's a támadást Odilon-Barrot és Mauguin urak szóoklásai támogaták, de szinte siker nélkül. Beaumont Gustáv ur indítványzott javaslata el nem fogadtatott.

Paris, jan. 24d. Az oppositio most jó mezőre talált, hol úgy látszik csatát készülni. Humannak a censust illető hosszú védbeszéde némelyek szerint nagy, mások szerint pedig semmi benyomást sem tőn. A negyedik szakaszna, mely a földmivölés és ipar természetvényei számára nyitandó új közlekedési csatornákról szól, az iparügyi oppositio emelt szót a belga kereskedési szerződés ellen, nagyobb részt ugyanon szavak, melyek a földtanácsban szóaltak fel. A mai ülésben igen élénk vitatkozás támadt némi hozzátétel miatt, melyet Billaut ur indítványozta a hajóvizsgálati jog tárgyában, 's mely illy tartalmú: „Ön kormányának okossága arról is kezeskedik nekünk, hogy a büntetést érdemlő rabszolga-kereskedés elleni egyesülésekben gondosan el tudand hárítani mindent, mi tengeri kereskedésünk jogos érdekeinek, és hlogónk teljes függetlenségének bármiképen megtámadására szolgálna.“ A miniszterium állása bajos, mert az oppositio feladata a hajóvizsgálati-jog visszautasításában igenen népszerű.

Guizot ur...
viszon...
mert a...
lőhajó...
mely v...
Tagad...
hajók...
alávett...
Mindaz...
is az...
ezen fe...
termes...
kereske...
M...
lon B...
1835k...
eltörle...
nyes m...
polgári...
si vad...
Pa...
ülése...
sai kim...
ur, ki...
hoz: „...
egy vék...
van ke...
lenségé...
azt áll...
terjed-k...
csak az...
é az új...
arra is...
vábbi fe...
ben nyi...
a régie...
nak meg...
miszeri...
nem er...
„hacsak...
tudom...
ságának...
nendő...
mutatvá...
mi ujab...
csak tá...
mondva...
adott...
megegy...
dési zav...
mar W...
kekre...
ronában...
hajóviz...
sen vág...
bogó el...
nagy id...
igen ig...
a világo...
bion ell...
olly elv...
manitas...
nyeit...
szabads...
a legití...
de öre...
ur kelt...
szerete...
a restaur...
gressus...
kell fele...
a népel...
bizonyi...
folyton...
kori ke...
gakeres...
hogy a...
csak ne...
re ne...
kereske...
lennek...
restaur...
hogy a...
csülete...
felolvas...
sából...
latkozó...
oldal e...

Guizot ur azt állítja ugyan, hogy a szerződés viszonyosságát biztosít, mely nem ámitálagos, mert az utóbbi évben az angol és francia cirkálóják mindenütt egyen-számúak valának, sőt némely vizeken a francziák birtak nagyobb számmal. Tagadá azt is, hogy a szerződés által a nemzeti hajók valami idegen törvényhatóságnak leendnének alávetve; emberiségre 's igazságra hivatkozott. Mindazáltal úgy látszik, hogy maga Dupin ur is az oppositio mezején akart borostyánt szedni ezen felkiáltással: „ez annyit tesz, mint a kérdés természetét megváltoztatni, mert itt nem a néger kereskedés és emberiség forog szóban!”

Mindjárt a felírás fölötti vitások után Odilon Barrot ur két indítványt teend, egyet az 1835ki septemherben hozott sajtó elleni törvények eltörlésére tárgyában; másikat azon elv törvényes megállapítása iránt, hogy sajtóvétségek miatt polgári bíróságok előtt ne tételhessék kárpótlási vád.

Páris, jan. 26. (A követkamrának jan. 24kei ülése.) Guizot és Thiers urak ellenmondó vitakozásai kimeríték az új szerződés kérdését. Lefebvre ur, ki következő tordalékok indítványzott a fölírás-hoz: „Bizunk is abban, hogy felséged kormánya egy vétkes kereskedés elnyomására segédkezet ajánlván kereskedésünk érdekeit 's lobogónk függetlenségét minden csonkítás ellen meg fogja őni” — azt állítja ugyan, hogy az ő javaslata legmesszebb terjed-ki, mivel a kormány komoly figyelmét nem csak azon kérdés felé irányozza, vajjon czélirányos é az új szerződés meg-, vagy megnem erősítése, hanem arra is, vajjon czélirányos é a régibb szerződések továbbbi fenállása. A tárgyalás folyamában még erősebben nyilatkozott, szolván: oda nyilatkozom, hogy a régibb szerződések nem helyeslem, 's az újabbnak megerősítését nem ohojtom, 's hogy hiszem, miszerint kötelessége a miniszteriumnak azt meg nem erősíteni.“ De azonnal bölesen ezt tevő hozzá: „hacsak ez egyáltalán nem lehetetlen, mert nem tudom, lehet é még visszalétni az ország méltóságának sértése nélkül. Alig kétkelkedhetni a történetű megerősítésen. Berryer ur beszéde szép-mutatvány volt, de a fő dolgot nem fogá fel semmi újabb szempontból, 's a többi tárgyalás inkább csak társalkodás volt. Ó Ivik Henriken kezdé, elmondva a választ, melyet ez az angol követnek adott: „Soha sem fogok a hajóvizsgálati jogban megegyezni, mert az csak fosztogatást 's kereskedési zavart vonandna maga után.“ Áttért csakhamar Wellington és Talleyrand kölcsönös jegyzékeikre 1814. augusztusban, és Chateaubriand veronabani alkudozásaira, mely esetekben Angliának hajóvizsgálati jogkivánata megtagadtatott. Mellékesen vágott a császárság amaz elvére, hogy a lobogó eltakarja az arút: el nem tagadva ugyan egy nagy idő dicsőségét, el kell még is ismerni, hogy igen igazságtalan rendelvevények fenyegeték tíz évig a világot. De okoskodásnak alapja a hűtelen Albion elleni gyűlölség vala, mely kincset fedezett fel olly elvben, mely megrázza a lelkiismeretet, 's humanitas nevében megingadtatja a politikai hit véleményeit, 's magában semmi egyéb, mint a tengerek szabadságának titkos megtámadása. Azt várták, hogy a legitimista szónoknak Lamartine ur felelend, de ő rekedtséggel mentegetőzött. Helyette Tracy ur kelt föl, ki visszautasítá a neveltséges ember-szeretettel ellenvetését, 's más oldalról világosítá fel a restauratio politikáját-mondjanak bár a, veronai congressus miniszteriumáról“ még annyi szépet, de nem kell feledni, hogy éppen az vétkezett legvakmerőbben a népek szabadsága ellen. Ugyanazon időben eléggé bizonyítatott be a rabszolgakereskedés gyalázatos folytonossága, de kacajjal viszonzatott. Az akkori kormány tagadhatlanul kedvezett a rabszolgakereskedésnek, míg most mindenki megismeri, hogy az becstelen kereskedés. Ennek belátása talán csak nem anglomania? Billaut ur kért minket, félre ne értsük őt, mintha javaslatával a rabszolgakereskedés mellett akarna szólni, sőt ő is becsstelennek tartja azt; de a kérdés nem liberalismus és restauratio közt forog, meglehet ennek adni azt, hogy a hajóvizsgálati jog ellen harczott, de e becsstelen az oppositio részére is igényelhetni. Ekkor felolvassott egy helyet Constant Benjaminia előadásából, melyben e híres publicista határozottan nyilatkozik az idegen tongeri rendőrség ellen. A baloldal e szavakat diadalmos felkiáltással üdvözlé,

annyrira, hogy egy szózat halhatszott, mikép ama férfi életében soha sem árasztatott el illy helyesléssel. Sebastiani marsall azon észrevételte, hogy Constant Benjamin utóbb megváltoztatá nézetét, 's kevéssel halála előtt őt, ki az 1831 nov. 20kai szerződésben alkudozott, azért gáncsolá, miért nem tétetett a rabszolgakereskedés egyértelműnek a tengeri rablással. Érdekes vala most két főrangú tengerészt hallani, Duperré tengerügyi minisztert, és Lalande tengerésznagyot.

(Folyt. köv.)

Páris, jan. 21. Azon korábbi tudósításom, hogy a Colombier és Just Brazier által tett felföldözések csak kisebb fontosságú elfogatásokat vontak magok után, most bebizonyult. Több a korábban elfogattak közül, sőt a két legutóbb elfogattak, Boulay és Rousselot szabadon bocsátattak. Most tehát a Quénisset-per bevégzettnek tekinthető.

Paris, jan. 29d. A válaszfelirat a követkamra mai ülésében 240 szóval, 156 ellen elfogadtatott.

Nagybritánia.

A keresztelési ünnepély ma (jan. 25.) fél háromkor ment véghez Windsorban: a walesi herceg e neveket nyere „Albert Edvard,“ miszerint egykori országlási neve Iő Albert leend. London belvárosában 's egyéb részeiben nagy ünnep van; bank, pénzcsarnok, 's minden hivatali középület zárva van, zászlók 's hajólobogók lebegnek mindenfelől, a toronyokról harangjátékok zengnek le, 's este nagy világítás lesz. A szász coburgi uralkodó herceg, Albert hg. atyja, vasárnap délután Woolwichben partra szállt, 's este Windsorbba érkezett. — A porosz király 24én reggel Hardwicke gróf, mint ő felsége mellé rendelt szolgálattevő kamarástól, 's egyéb számos kísérettől követte, egészen váratlanul jött Londonba. Ő felsége meglátogató a Westminster apátságát, melynek pompás épületében a westminsteri High-constablettól, 's a templom más hivatalosaitól kalauzoltatott. Azután az átelleni parlament-házakba ment a király, 's megjárta azokat Sir Gossett W. től kíséretve, mint szünte az újan-épülő parlamentház helyét. Ezután a főváros egyéb nevezetességét nézte meg. Délután meglátogató ő felsége egész kíséretével 's Bunsen lovag követével Marlboroughhouseban az özvegy királynét, 's egy egész órát töltött nála, ki-nek egészsége egyébiránt még sokkal gyöngébb, hogysen a reá következett nap a keresztelésnél megjelenhetett volna. Mondják, hogy a porosz király a térszalagrend lovagjává fog nevezettni. A messeségre eső 24 szalagrendi méltóság közül egyiket Melbourne lordnak szándékozik adni a királyné. Az ex-főminisztert köszvény gátlá a keresztelésen megjelenéstől. Más díszosztások alig fognak történni a hecegi keresztelés következtében. London városa községtanácsa a porosz királyhoz üdvözlési fölírast haruzott. A hírlapok leírják a pompás keresztelési kalácsot, mely csaknem két méz-szát nyomott; oldalain a királyné és Albert herceg arcképei valának láthatok, fölöttük Anglia és Wales címerei. Fölül Ceres, Fortuna, a bőség istennője, 's Britannia ezukorból készült alakjai, mikép a walesi herceget hordozzák, mellettük Clio a történet múzaja, — 's e pogányistennő átellenében — sz Dávid, Wales ország védszentje.

London jan. 25. Több felől őszhangzólag tudósítunk, hogy az ugynevezett niger-expeditio teljesen felsült. Miután a Níger és Tschadda folyókön 320 ang. mérföldnyire fölfelé hajóztak, 300 mérföldnyire a partoktól mintagazdaságot alapítottak, 's az eboei 's iddahi négerfejedelmekkel a rabszolgakereskedés ellen szerződéseket kötöttek, kénytelenítve látták magokat tetemesembervesztés után a telepítéssel ismét felhagyni, 's a négerfőnökök jó akarátjára bizni, vajjon hajlók lesznek é ama szerződéseket megtartani vagy sem? 's minden halóval együtt a folyóru visszatérni.

Elgin lord halálával szükségessé lőn egy új képviselői peer választása Skócia részére, mely méltóságra ugyan is a Holyrood palotában nemrég történt választás alkalmával egyértelműleg Home gróf választatott meg.

Hogy a gabnatörvény kérdése azonnal a parlament összegyűléndése után élénk vitakozásokra szolgáltatand alkalmat, abból gyanítható, mivel utóbbi hetekben Anglia és Skócia csaknem min-

den részeiben számos gyülekezet tartatott a gabnatörvények ellen.

A repeal-egyesület utóbbi gyűlésében Dublinban O'Connell ismét adott át az egyesület czéljaira szánt 100 f sterlinget. Albanyból, 's 20 fontot New-Yorkból, 's ezen összevet olly levél kísérére, melyben az irlandiak Anglia elleni harcukra buzdítanak, 's több segítség ígértetik az egyesült státusok részéről, mintsem várhatának. (Porosz St. új.)

Spanyolország.

Páris, jan. 25. A fölírás fölötti vitakozás a spanyol tanácsban 17kén kezdődött; 18án kezdett meg az egyes cikkek tárgyalása, melyeknek 8 elsőbbsége változtatás nélkül fogadtatott el. A tanácskozások érdekesek voltak. A királyné férjhezmenésének kérdése szinte érintetett, 's Gonzalez miniszterelnök kinyilatkozatá, hogy amaz időpont beálltával bizonyosan a kormány csupán a királyné érdekeit, az ország közös érdekét, a szerint, mi lehetend a nemzetnek leghasznosabb, egyáltalán az ország boldogságát, minden részéről (a kormány) előhajlanóság nélkül tüzend ki czéljaul. De még most nincs idő arról szólni. Campuzano, Marlíani, és Ruiz de laVega urak némi gyöngé ellenvetéseket tettek a kormány ellen, melyeket ez könnyen megczáfolt. Figyelmet érdemel azon vigyázóság is, melyel Gonzalez ur a Franciaország-hozói viszonyokról szóla. Az itt ápoltt reményekre nézve, hogy még francia királyfi juthatand a spanyol trónra, igen leverőleg nyilatkozott, mondván: „semmi külföldi herceg sem léphet mai időben a spanyol trónra, a cortesekben képviselt nemzet megegyezése nélkül.“ — De illy megegyezés francia herceg részére soha sem fog adadni. — Alcalá Galiano, Spanyolország első szónokainak egyike 's a moderadosok megbukta után Bilbaoban tanító, kevés nappal Zurbano oda jövede előtt futott meg, 's nem tudván a baszkok nyelvét, csekély pénzzel zsebében igen nagy nyomorban volt, 's faluról falura bolyongott, míg néhány barátja titkos menedékhelyet ada neki, honnan nem rég 's nem minden veszély nélkül végre francia földre menekült.

Madrid, jan. 17én. Néhány nap óta többféle említésre méltó történet; véleményen szerint legfontosabb a barcelonai tanácsstársulat feloszlása. A hatóságok kifejték egész erejüket, de azt használniok nem kelle, mivel a nevezett kézműves egyesület anyagilag nem szegült ellen, hanem csak ellennyilatkozásokra szoritkozott. E szerint a társaság de jure el van ugyan oszlatva, de nincs de facto, sőt titokban fenáll most is, 's egykor talán teljes erőhatásával lépend föl. A kormány éppen nem kedvező időpontban oszlatá fel azt, mint-hogy vezérői éppen most adtak neki sokszerűleg érdekes nemzeti irányt: tagjai t. i. e. társaságnak azt fogadják egymásnak, hogy magok 's családjaik szövete-mára nem használandnak többé külföldi szövete-keket, 's azokat, melyekkel még netán bírnának, bizonyos határnapig fölemésztenek; sőt többen közülök külhoni készítményű bútorokat 's kelméiket nyilván elégették. Ezen nemzeti szellem annyira fejlett, hogy a frígyes kézművesek egymásnak szavokat adták, hogy külföldi kelmékkel ruházott nőszemélyekkel többé nem tánczolnak, sem nem beszélnek. Hogy a kormány éppen ezen időpontot választá ama rettentő társulat feloszlatására, az csaknem általános Anglia részéről történt izgatásnak tekintetik, 's ezen előbb mindenkitől ohajtott rendszabály most rosszaltatik. Ha egyéb-iránt szilárdak maradnak a hatóságok, minden esetre jótétemény illy egyesület feloszlatása. — A cortesek fölírasi terveit meleg kobellel hányja meg 's taglalja a sajtó. A követkamra fölírasi javaslat-átalában véve tetszést nyer, mivel rajta több méltóságot 's pártatlanságot, az ország valódi szükségéire több tekintetet, nemesebb szellemet 's nemesebb nyelvet látnak ömlölni, mint a tanácsén, mely pártszellemet, politikai türelmetlenséget 's hizelgést lehel. Nyugtalanul várják a vitást, hogy szerinte lehessen várakozást intézni. E körben sok szó van a cabinetváltozásról, de határozottat nem hallhatni; Espartero nem igen szeretne kormányvitele ideje alatt miniszterváltozást tenni, mi azonban alig lesz létesíthető. A külügyek minisztere, Gonzalez, folyvást igen önelégültnek látszik Salvandy iránt követett magaviseletével,

's azt hiszi, hogy valami nagyot cselekedett, jól lehet a külföldi lapokból láthatná, hogy Europa pártatlan véleménye inkább a francia követ mellett van. A párisi udvarnál levő spanyol követ is nem sokára visszahivatandónak mondatik, miszerint ott csak egy alárendelt hivatalnok maradna a levelezés tekintetéből Olozaga akkor hivatal nélkül maradna, 's nem lehetne csudálni, ha a minisztertanács elnökségére törekednék. Hasonlag beszélnek, hogy az itteni angol követ Aston úr visszalépend, mi azonban alaptalan 's valószínűleg Bizonyosabbnak látszik az, hogy Havanából nem sokára el fog mozdítani az ottani consul, hol ez sok bajt okozott a rabszolga-ügyei megmondolatlan elgyedése által. — Egész Spanyolországban rendkívül szigorú az idej tél. Valenciában, tenyer-magasságú hó van, mi ama gyönyörű vidék égaljában igen ritkán történt. Az albuferei tó befagyott. Granadában a hőmérő 4 foknyit szállt a fagypontra alá, 's Cadizban, 's az ország egyéb szélső délszaki tájain felette hideg légmérséklet uralkodik. Az éjszakai tartományok némely részein másfél lábnyi hóval borították az utak, minek következtében a posta napokkal később érkezik Madridba. Salvandy gróf csak ezer meg ezer bajjal érhető el a hárt, minthogy egy német mérőföldnyi uton Arganzon falutól Vitoriaig kilencz óra folyásig járt. Itt Madridban az el Retiro kert befagyott taván kocsolyáznak; úgy tetszik, mintha valami éjszakai városban volnánk.

Helvezia.

Bern, jan. 20. Nalunk most általános csend uralkodik, annyira, hogy két neme az embereknek,

Könyvismertetés.

'Bank ügy.' Irta Tefort Ágoston. Pesten, nyomtatta Landerer és Heckenast. 45. l. k. Sdr. ára 30 kr. pp.

Alig lepett meg valaha könyv-olvasás annyira, mint az idézett röpirat. Mi lesz már ebben megint — gondolom magamban — legfőbb is valami hitel-egyesület; Isten neki, olvassuk el. „Értekező a banknak hitelintézetek (hitel-egyesületek) helyett elsősegét ad, — melly (mind) a kereskedésnek 's (mind) a földművelésnek egyszersmind segédkezet nyújtandó — a magyar jegybanknak is e kettős feladatot kellene kiűznie.“ Mi a manó — szólék — Trefort írta ezt, vagy én rosszul olvasok? Tovább: „E bank működési lehetnek 1) kölcsönzés föld-birtokra hosszú időre a tőkének kétharmadát 2) váltókat fog leszámítolni.“ 'stb. Még tovább: „Altalánban el van ismerve, hogy minden (jegy) bank beváltási kötelességének mindig eleget tehet, ha forgásban levő jegyeinek egy harmada pengőpénzzel, a többi pedig más biztos értékekkel, vagy értékeket képviselő tárgyakkal, pénzre könnyen válthatókkal van fedezve.“ Bravo Trefort! de még elolvasom egyszer, hátha rosszul olvastam. — Ismét ugyanazok. — Megint tovább: „a gazdaság olly bő forrásival ellátott honban, mint Magyarország, 's azon idő küszöbén, hol az ipart 's kereskedést kifejlesztésé gátló intézetek el fognak távolíttatni, az előállítás és kereskedésnek nőni kell; mérsékelt mennyiségű jól alapított bankjegyek kibocsátásának tehát csak jótékony eredménye lehet; bank által, millyent mi ohajunk, tőkét fogunk szerezni, 's épen a tőkék hiánya az, mi honunkban a nagyobb természeti 's iparvállalatokat akadályozza.“ Éljen Trefort, éljen! Már ez még is csak furcsa. Úgy eldísputálunk, hogy jobban sem kell, és szóval szóra ugyanazon fölvelek és sem több sem kevesebb szerint akarunk országos magyar bankot. Talán némely alkalmazási pontokban, de a mellyek olly csekélységek, hogy én részemről még csak egy betűt sem váltanék miattok, lehetnek egyes eltéréseink, de a fölvelek annyira egyezők, mintha egy fő gondolta, egy toll írta volna, 's épen azon fő elvek, mellyeket én különösen kiemeltem, 's mellyek nélkül én országos magyar bankot semmiképen nem ajánlhatnék, de a mellyek mellett az alkalmazási részletekben, ha valaki reá köti magát, én mindenre ráallok. Valóban Trefort úr engem nagyon megörvendeztetett. Én soha nem azt czélozám, hogy magyar bank azért legyen, mert talán én javasoltam valamit, hanem azért, hogy jelenleg azt a legsűrűbb szükségünk közé számítom. Többet er-

kik a közvelemény vezérlését igénylik, a hirlap-írók, 's ujságszatócsok majdmajd kétségbe esnek. Élvezzük most e nyugalmat, úgy is nem sokára fellobog az új harczi tűz. — Zürichben egy idő óta ismét a liberálisok nyernek túlnyomó súlyt. A tessini cantonban a nagy tanács egyik tagjának azon indítványára, hogy az idegen szerzeteseket ki kell a cantonból utasítani, az határozatot, hogy mivel ezen zárdapapok legtöbbjei nem folyamodtak a tessini zárdákbai fölvetelért, ez iránt nyujtsák be kérelmeket, 's a statustanács szabad választására hagyja, akar é nekik eziránt engedelmet adni vagy sem. — Genfben sok új hirlap keletkezett. Az alkotmányválasztmányban a conservatív elem az uralkodó.

Norvegia.

Christiania, jan. 1. Nyilvános életünkben jelenen csend uralkodik; minden érdeke a Storthing felé pontosul össze, melly egy hónap mulva össze fog gyülekezni. Nalunk mindig nagy jelentőségű esemény egy Storthing gyűlése, jöllehet egészen más tekintetből, mint egyéb alkotmányos országokban. Nalunk t. i. nem azon kérdés forog fen: mellyik párt győzend, melly elvek fognak felül kerülni, vagy milly irányt veend a status hajója? Mi mindezen pontok iránt tisztában vagyunk 's meg-egyezzünk; csak az a kérdés: mennyiben sikerülend a storthingnak az állomány javát előmozdítani, mennyire tenyészett 's növekedett az utolsó storthing óta az alkotmányunkban rejlő mag, mennyivel nyert tisztább öntudatot a nép a status szükségai felől? A fiatal Norvegia még olly egy ifju, ki küzd és munkál, hogy viszonyainak nagyobb áttekintésére küzdje fel magát. Innen van, hogy minden olly

Ö R.

ről nem szólok. Elég az hogy kezemet nyujtom Trefortnak, 's örülök, ha közösen mozdíthatunk valamit a magyar bankügyön. De mégis csak kell valami különbözésnek lenni köztetek? — mondja talán valaki. — Valóban nincs, semmi sincs. Én talán nem elég világossággal írtam; Tr. nem fejezte ki magát tulajdonképen mit akar, 's mik elvé. A mi különbözés nem-lényeges dolgokban talán köztünk van, röpirata után ime előadom, saját észrevételeimmel együtt.

„Fogarasi röpiratának vezér-eszméje a házi adótáraknak bank-alappá átalakulása.“

Soha, ismétlem soha ezen eszme vezér-eszmém nem volt 's ezennel nyilvánítom, hogy a ki a Tr. iratából főlebb elősorolt elvekben úgy fog velem kezdet, hogy az adótárakról tudni sem akar, én soha többé egy betűt sem szólok róla. Igaz, hogy ha nem többet, csak mint a mi az adótárakba jó értékű pénzben fizettetik (minthogy Tr. a surlódásoktól fél) p. o. egy harmadát, egy ötödét vehetők is a bankba vagy a bécsi bankjegyeket törvényes fizetési eszközül elismernők — mindkettőben én most sem látok semmi veszélyt — részvények egy része helyett, az erre kölcsön kiadandó (Fr. elve szerint is) még kétannyi bankjegyek az országnak kamatoznának és ezen jövedelemmel addig, míg valaha — Isten tudja mikor mindnyájan állandó adót fizetendünk (mi nélkül — köztünk legyen mondvá — soha semmi nagyot nem vihetünk véghez, soha gyökeres és általános népnevelést, nemzetisítést nem eszközölhetünk, soha egy becsületes országos intézetet nem létesíthetünk, soha czélszerű országos és vas-utakat, csatornákat nem építhetünk*) 'stb.) mind addig mondom a mondott bankmunkalat által némi sürgetősb szükségait pótolhatná az ország, 's igaz, hogy ezen 's csupán ezen tekintet miatt röpiratomban a házi adótárt kiemeltem, de a bank létesítését, ha csak ez akadályozná, még csak egy perczig sem hátráltatnám, a mennyiben t. i. csekélységemtől függhetne, a mi természet szerint még távolról is legkisebbé sem függ. Hogy a működést is 20 évig akarnám szüntelen folytatni, úgy hogy az akkorra 50 millió nyereséget gyűjtene, ebben is felreértés van, mert az pusztá számítás volt, (ámbar beke idején 's munkaszabadság mellett — mi önként érte-

*) Merjem-e mondani, hogy ha például évenként állandóul egy milliót adoznánk, nem a házi vagy megyei adótárakba — isten mentsen — 's ha tetszik, nem is tulajdonképen a kormány kezébe, hanem országos pénztárba, mit nem tehetnénk csak ezzel is évenként? de minek és kinek beszéljek!

esemény, mellyben élete központosul, bensőbb érdekű, mint más régi kifejtett állományokban. A kormányzó osztály indítványok és törvényjavaslatok előkészítésével foglalkozik, mellyek a jövő storthing tanácskozása alá fognak bocsáttatni. A hirlapok még a tengerészi költségátárzat túlhágásáról szólnak, — olly tárgy, melly alkalmasint mindjárt a storthing összeülése után szőnyegre kerülend. Az unio-választmány még Stockholmban van összegyűlve: de januar első napjaiban eloszlandását várják; működése eredményei még nem jutottak a közönség tudomására. — A király elérézése januar közepére halasztott. — Végre beállt a hideg, mi által az utak járhatókká lettek, jelesen Svédországban ez őszszel szőnyű roszaknak mondatnak. Eddiggelé a tél szokatlan szelid jellemmel bírt, legalább fővárosunk egész körvidékén nem volt hó. — A kongsbergi ezüstbánya most évben 25,000. font termény-ezüstöt adott. — Ole Bull jelenleg itt van, 's hazafiat hangjaival gyönyörködte. Hir szerint nem sokára Németországba térend vissza, onnan utját keletnek veendő.

Vegyes közlések.

Az összeesküvés dolgában januar 19én ítélt a brüsseli vádlókamra. Az assike elibe fog állítani kilencz egyén; fölmentetett öt egyén.

— Liverpoolba a Niger expeditiót illetőleg szomorú hírek érkeztek. „Albert“ és „Souden“ gőz-sőkön, mellyek octob. 26án a clarenci révben veszteltek; az egész hajónép beteg volt, 's Bird Allen hajónagy oct. 25kén meghalt. De az egész expeditió főparancsnoka Trotter hajónagy jó egészségben volt. —

(ik—a számítás most sem sokallem) mondom számítás volt 's nem terv; a mi onnan is világos, mert más helyt (34. l.) a jövedelem egy részét már 10 év után az ország javára véltem fordítandónak, a mi ismét csak számítás, mint a kormány részére teljesítendő szolgálat is csupán számítás, nem terv. Más pont, miben Treforttól különbözni látszom, az, hogy ő a bank-alap nagyságának meghatározására adatokat kíván „Szükséges tudunk, — úgymond — 1) mennyi arany 's ezüst pénz 's mennyi bécsi bankjegyek honunkban; 2) mennyit tesz ki a bevitelünk; 3) mi azon földbirtok értéke, mellyre a bank kölcsönözend, mennyi teher fekszik rajta 'stb. 4) magunknak tapasztalásunk nem lévén, a külföldi pénz intézeteket 's pedig részletesen és gyakorlatilag kell ismernünk.“ Az elsőbket azért kívánja tudni, nehogy a bank pénzűséget szűljön. Valóban én ezen számításokra semmit sem építettem, 's most sem építék. Azonban ha használhatja Tr. barátunk az illy adatokat, ám szerezzen, magam is ime szolgálak a következővel. Dr. Becher bécsi polytechnicumbeli professor szerint (Statistische Uebersicht des Handels der österreichischen Monarchie 1829től 1838ig, melly munka nem igen látszik előtűnk ismertetésnek) a leghiteles adatok után a kivitel volt 1838ban Magyarországból és Erdélyből az ausztriai örökös tartományokba kereskezéssel 100 millió, a behozatal kereskezéssel 60 millió, és így csupán egy évi veszteségünk 40 millió *) Ha Tr. barátunk ezen hiteles adatot használhatja a bank megalapításában, ám lássa, semmi kifogásom ellene. Nekem részemről bank-alapításban nem kell Mert épen bank által akarom a munkát 's előállítás — czélszerű törvények, mindenek fölött munkaszabadság hozzájárutával — nevelni.**)

*) Kétségbe kellene esnünk, ha ezen számítások — bár a leghiteles kulföbül merítvük — és a mercantil-rendszer elvei igazak volnának. Pedig ugyanazon kulfök után Török- és Oroszországokkal is a monarchia passivé áll, és a mi legfőbb, ezen számításokban nincsenek azon tömérdek (milliókra menő) pénzek, mellyek magyarországi jóságok jövedelmeiből külföldre folynak, 's nem is tudom, hogyan fogja Tr. barátunk ezeket számításba tenni. F. **) Egyébiránt soha sem tagadtam, hogy magam is kedvelője nem volnék a statistikai adatoknak, de más tekintetből. Így p. o. legnagyobb tételek a kivitelben: gyapjú 27 millió forint, gabona 10 millió, marha 6 millió ft.; a behozatalban: pamut-árak 62 millió, gyapjúárak 17 millió, gyöles és vászon 5 millió forint 'stb. Mi nem lehetne belőlünk, ha több munkás kezekkel bírnánk, ha a gyapjúárut, gyöleset és vásznat magunk állíthatnók elő, ha és ha 'stb. F.

Ha F.
bank,
ló ker
bank
tők da
papírj
Mag
nak;
ga a
hol ne
lenleg
dön a
valaki
adhatj
valam
rint m
hol kő
nyira
lával a
a buka
fizetni
ezen
ve az
10 mil

Smil

1) 44
Stanyil
esődül
ki azz
uradali
része
dalmi
István,
gett ez

1) 44
nel tud
ván ker
ideiglen
vé pedig
évenben

Ha

1) 44
kötő m
deltetet
ül tüze
nácsnok
kihirde

1) 44
Steinig
jelenés
Farkas
tisztí al
bőjtélő

1) 44
hogy K
dületen
ideiglen
perügye
Iső nap

1) 44
kihirde
vai esőd
azzal,
budai ur
évenben.

Nit

1) 44
ezennel
mahr M
ke által
határidő
nevezte

1) 44
dületi p
bileg me
rélre vo

Ha Franciaországban roppant országos középponti bank, 's több tartományi bankok, magas fokon álló kereskedés, ipar és természet mellett egy újabb bank minden statisztikai számítatók 's jövedélgétek dacára 15 millió alappal 7 — 800 milliót tud papírjaival évenként forgásba hozni, akkor nálunk Magyarországon, hol eddig híre sincs más banknak; hol kereskedés, ipar a legutolsó fokon, maga a természet sem sokkal magasabb fokon áll, hol nem 3, 4, hanem legalább itt a fővárosban jelenleg 10 - 20 procent a rendes kamatláb, (mídon a szomszéd Bécsben ugyancsak mesterség, ha valaki pénzt becsületes helyre öt v. hat kamatra adhatja, kivéve ha magyarnak adja, ki úgy is valamennyi köz-intézetek tőkeiből statumok szerint még eddig ki van rekesztve), nálunk mondom, hol közel 3 millió kölesön a két fő városban annyira meg sem látszott, hogy a váltójog behozatalával a kamatláb még emelkedett, 's egymást érik a bukások (hát ha még a kölesönt majd vissza kell fizetni? — a mi szinte külföldre megyen —) mind ezen 's több adatok mellett (mert ezek bankra nézve az igazi adatok) egy országos magyar bankban 10 millió alapot (sőt 20 milliót) is én legalább több-

nek nem tarthatok, mint több hónapi nyári szárazság után egy órai becsületes esőt. Practicusabb emberünk pénz- és adóssági viszonyokra nézve alig van mint Wodianer, 's tulajdon szájából hallám, hogy 100 (száz) millió Magyarországon jelenleg könnyen elkél. Annnyival inkább nem tarthatom pedig soknak a mondott alapot, mert sehol sem kezdik a világon a bankot egyszerre az egész alappal, (én sem értettem úgy) annak újabb bizonyosságul, hogy abban nem indulhatni szoros statisztikai adatok után. Így például Franciaország jelen bankja 1803ban az alapot 45 millióig szabtá, öt évvel később (1808) egész 108 millióra emelte. Ellenkezőleg a bécsi bank 100 ezer részvényre tervezett, 's most 24 év múlva mintegy 60 ezer részvényre az alapot képezettnek (teljesnek) nyilatkozta. Magában értetik az is, hogy ha bankot alkotand az ország, annak, vagy azoknak, kikre fő kezelése vagy vezetése fog bízni, utazásokat kell tenniük, 's gyakorlati ismereteket szereznük, különösen a francia, kivált Lafitte-bank körül, angol 's scotbankok körül 's azonban alapszabályok értő férfiak által előre is kidolgozhatnának 's megállapíthatnának.

Még némely aprólékos észrevételeim volna p. o. hogy bankjegyek kibocsátásával a pénzűség általában növekedik (igen, ha kivált nálunk aránylag az előállítás, azaz földművelés, ipar és kereskedés is nem növekednek, vagy nem növekedhetnek mint maga Tr. is helyesen megjegyzi), hogy a papírpénz a kivitelt nyomja (igen ha váltók nem volna a világon, 's az arany és ezüst a nemzetek közt szinte áruvá nem válnék), hogy ferde bankmunkálatokból eredő pénzcrisisnél (igen de ezt kerüljük), a munkabér az első, minek ára leszáll (igen ha nálunk a favágón, némely rossz napszámason 's mesteremberen kívül más munkások, p. o. gyári munkások volna, legalább fölös számban volna — mindezek fölött pedig, ha magyar bankunk nem lévén, papírpénzünk is épen nem volna), hogy a bankjegyeket a papírpénztől előbb (17. 18. lap) megkülönbözteti, később pedig (24. 's köv. lapokon) összezavarni látszik 's; azonban mindezek olly csekélységek vagy talán félreértések, miszerint újabb nyilvánítom, hogy a fölvelekben Treforttal tökéletesen egyetértek 's bankot máskint sehol sem is terveztem.

Fogarasi János.

H i r l ő.

H i v a t a l o s j e l e n t é s e k.

Smikala András, Stanyik Mihály, és Rozsenberszky János elleni esőper

(Határnap Balassa-Gyarmat ápril 12ke 1842.)

1) 4427. 1842. Nógrád vármegye törvényszéke Smikala András vadkerti, Stanyik Mihály füleki, és Rozsenberszky János balassa-gyarmati lakosok ellen esődületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. évi április 12ik napját tűzte ki azzal, hogy Smikala András részére tömeggondnoknak Tergovits István uradalmi ispán, perügyelőnek pedig az illető uradalmi ügyvéd; Stanyik Mihály részére tömeggondnoknak Nigrovits Károly, pergondnoknak pedig az illető uradalmi főügyész, és Rozsenberszky János részére tömeggondnoknak Vitalis István, perügyelőnek pedig Béczy Lajos nevezetett. Mi is környékeltetés végett ezennel tudatul adatik. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Csokor István elleni esőper

(Határnap Baja február 21. 22. 23ka 1842.)

1) 4428. 1842. Bács vármegye jelentése folytában környékeltetés végett ezennel tudatul adatik, hogy szabados Baja mezővárosa tanácsa keblebeli Csokor István kereskedő esődületére f. é. február 21. 22. és 23. napjait tűzte ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnokká Joannovits Ignác tanácsnok és ügyvéd, perügyelővé pedig Sebők József főjegyző nevezetett. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Haderer József és hitese Vilner Erzsébet elleni esőper.

(Határnap Szabadka február 21. 22. és 23ka 1842.)

1) 4429. 1842. Bács vármegye jelentése szerint Baja mezővárosi lakos és kefekötő mester Haderer József és hitese született Vilner Erzsébet ellen esődület rendeltetett, és a hitelezők megjelenésére f. é. február 21. 22. és 23ik napjai határidőül tűzettek ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnoknak Gyurinovics Mátyás tanácsnok perügyelőnek pedig Sebők József főjegyző nevezetett, ugyan ez szokott kihirdetés végett ezennel megiratik. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben.

Steininger Katalin elleni esőper

(Határnap Szabadka ápril 12ke 1842.)

1) 4430. 1842. Szabadka városa tanácsa minden örökös nélkül meghalozott Steininger Katalin vagyon-tömege ellen esődületi pert rendelvén a hitelezők megjelenésére f. é. április 12ét határidőül tűzte ki, egyszersmind tömeggondnokká Farkas József keblebeli polgárt és fűszerest, perügyelővé pedig Radnits János tiszti alügyészt nevezte ki, ugyan ez szokott kihirdetés végett megiratik. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Dominik Adám elleni esőper

(Határnap Lugos február 28ka 1842.)

1) 4431. 1842. Kebelszerle leendő környékeltetés végett ezennel tudatul adatik: hogy Krassó vármegye törvényszéke königsgnadi lakos Dominik Adám ellen esődületet rendelvén, a hitelezőknek megjelenésére f. é. február 28ik napját tűzte ki, ideigleni tömeggondnokká Vimmer László bogsányi kir. kamarai rendmestert, perügyelővé pedig Fejér József tiszteletbeli alügyészt nevezvén ki. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Troll Franciska elleni esőper

(Határnap Pest február 23ka 1842.)

1) 4432. 1832. Pest vármegye törvényszéke jelentése következtében szokott kihirdetés végett ezennel megiratik, hogy budaörsi lakos Troll Franciskának javai esőd alá vétettek és a hitelezők megjelenésére f. é. február 23 napja tűzetett ki azzal, hogy tömeggondnoknak Budaörs közgyámtyái, pergondnoknak pedig ó-budai uradalmi ügyész Budai Ferencz nevezettek. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Nitsinger András és hitese Brundmahr Magdolna elleni esőper.

(Határnap Pozsony mártius 31ke 1842.)

1) 4434. 1842. Pozsony városa tanácsa jelentése folytában közhírrététel végett ezennel megiratik, hogy keblebeli Nitsinger András és hitese született Brundmahr Magdolna értékjűkben megbukván, ellenük a fennevezett város törvényszéke által esődület rendeltetett és a hitelezők megjelenésére f. é. mártius 31ik napja határidőül tűzetett ki azzal, hogy pergondnoknak Schätzl András tiszti alügyész nevezetett. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Jankovich Márk elleni esőper megszünt. —

1) 4462. Verőce vármegye jelentvén, hogy Jankovich Márk ellen indított esődületi per már bevégeztetett 's az által a tömegére tett zár megszünt légyen, felsőbileg megbagyatik: hogy ezt 1833ik évi mártius 19kén 8174 sz. alatt kelt körletréle vonatkozólag közhírré tette. Költ bójtelő hó 15ő napján 1842 évben. 3)

Guttman József és társa elleni esőper

(Határnap Pest április 5ke 1842.)

3) 2828. 1842. Pest városa tanácsának tudósítása szerint Guttman József és társa keblebeli ékszerárusok hitelezői esődületének határnapja 1842 évi április 5re tűzetvén ki, 's tömeggondnokká Schiller Károly, perügyelőül pedig Gozdsz Manó hités ügyvédek nevezetvén, ugyan ez kihirdetés végett megiratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Vakkenhausen Lajos elleni esőper

(Határnap Székesfehérvár mártius 11ke 1842.)

3) 2849. 1842. Fehér vármegye törvényszékének jelentése szerint Ercsi uradalmi volt lovászmester Vakkenhausen Lajos hitelezői esődületének határnapja 1842 évi mártius 11kére tűzetvén ki, ugyan ez kihirdetés végett megiratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Hassenstab János elleni esőper

(Határnap Pest mártius 21-ke 1842.)

3) 3211. 1842. Pest városa tanácsa jelentvén, hogy Hassenstab János kereszty keblebeli kereskedő hitelezői esődületének határnapját 1842 évi mártius 21kére tűzte ki, 's tömeggondnoknak Steinbach József kereskedőt, perügyelőül pedig Székes Mihály hités ügyvédet nevezte, ugyan ez kihirdetés végett adatik tudatul. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Matus János elleni esőper.

(Határnap Nagybánya ápril 30ka 1842.)

3) 3250. 1842. Nagybánya városa tanácsának tudósítása szerint, néhai Matus János záros tömege ellen folyamathba veendő esődpernek határnapja 1842 évi ápril 30ra lévén kitzve, perügyelővé Torday István tiszti főügyész, ideigleni tömeggondnokká pedig Szikszay János árvák gondnoka nevezettek ki; — mi is kihíresztelés végett adatik tudatul. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Acházi Mátyás elleni esőper

(Határnap Pápa mártius 5ke 1842.)

3) 3378. 1842. Veszprém vármegye jelentése szerint környékeltetés végett ezennel tudatul adatik, hogy szabados Pápa mezővárosának tanácsa keblebeli Acházi Mátyás posztos mester ellen esődületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére f. é. mártius 5ik napját határidőül tűzte ki és tömeggondnokká Bischitzky József tanácsost, perügyelővé pedig Tóth Lajos ügyvédet nevezte. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Lányi János elleni esőper

(Határnap Ipolyságh mártius 4ke 1842.)

3) 3579. 1842. Kebelszerle leendő kihirdetés végett ezennel tudatul adatik, hogy Hont vármegye törvényszéke teszéri lakos Lányi János mézárós ellen esődületi pert rendelvén a hitelezők megjelenésére f. é. mártius 4ik napját határidőül tűzte ki azzal, hogy tömeggondnoknak Mátus Adolf rendszertint esküdt, perügyelőnek pedig Labody Imre hités ügyvéd nevezetett légyen. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Stadler Mátyás, Brunner János, Fetter József, és Szailer Mihály elleni esőper

(Határnap Pest április 18ka 1842.)

3) 3580. 1842. Pest városa tanácsa hivatalosan jelentvén, hogy polgári törvényszéke által keblebeli Stadler Mátyás, Brunner János, Fetter József, és Szailer Mihály mézárós mesterek ellen esődület indított, és a hitelezők megjelenésére f. é. április 18ka határidőül tűzetett legyen azzal, hogy tömeggondnokká Roch József, perügyelővé pedig Szalazár Károly hités ügyvéd rendeltetett. Mi is szokott környékeltetés végett ezennel megiratik. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

Szilassy Ferencz elleni esőper

(Határnap Pest május 9ke 1842.)

3) 3592. Pest vármegye törvényszéke néhai Szilassy Ferencz hátramaradt tömege ellen esődület határozatván; a hitelezőknek megjelenésére f. é. május 9ik napja tűzetett ki azzal, hogy ideigleni tömeggondnokká Ketsé Péter megyebeli levéltárnok, perügyelővé pedig Ritter István ügyész nevezetett légyen. Költ Boldogasszony hó 25ik napján 1842 évben. 3)

J. G. Rudolf et Compagnie kereskedés elleni esőper.

(Határnap Pozsony április 21ke 1842.)

3) 3770. 1842. Pozsony városa tanácsa jelentése szerint keblebeli J. G. Rudolph et Compagnie című kereskedés ellen esődületi per indított és a hitelezők megjelenésére f. évi április 21ik napja határidőül tűzetett ki azzal, hogy pergondnokká Schätzl András városi alügyész nevezetett légyen. 3)

